Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling
Mail behandelaar: **i.pater@barneveld.nl**
Telefoonnummer: **0342 495 891**

Raadsvoorstel nr. 1826
Barneveld, 6 december 2021
Portefeuillehouder: B. Wijnne

Onderwerp: **Besluit aanwijzing gedelegeerde bevoegdheden, alsmede advies- en participatieverplichting Omgevingswet gemeente Barneveld (RO-PAT)**

Samenvatting raadsvoorstel:

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet (verwacht 1 juli 2022) is het belangrijk dat uw raad enkele besluiten neemt over de volgende onderwerpen:

- het delegeren van de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan aan het college;
- het aanwijzen van gevallen waarin de raad (bindend) adviesrecht toekomt bij initiatieven die afwijken van het omgevingsplan;
- het aanwijzen van gevallen waarin de initiatiefnemer verplicht is tot participatie bij initiatieven die afwijken van het omgevingsplan.

Indien de raad geen gevallen aanwijst waarover zij wenst te adviseren, dan is het college in alle gevallen bevoegd tot het verlenen van een omgevingsvergunning, ook bij alle initiatieven die afwijken van het omgevingsplan. Als de raad geen gevallen aanwijst waarin participatie verplicht wordt gesteld, dan is participatie door de initiatiefnemer altijd vrijwillig, ook in alle gevallen waarin sprake is van een initiatief dat afwijkt van het omgevingsplan. Daarnaast is het efficiënt en passend binnen de doelstelling van de Omgevingswet om voor een aantal situaties de bevoegdheid tot het vaststellen van het omgevingsplan te delegeren aan het college.

Uitgangspunt van dit voorstel is om zo dicht mogelijk te blijven bij het bestaande beleid. Voorgesteld wordt om jaarlijks evalueren, met als doel te leren waar loslaten kan en waar vasthouden nodig is, conform de uitgangspunten van het door uw raad vastgestelde Koersdocument Implementatie Omgevingswet.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. Het ‘Besluit aanwijzing gedelegeerde bevoegdheden, alsmede advies- en participatieverplichting Omgevingswet gemeente Barneveld’ (inclusief de bijlage) vast te stellen;
2. Te bepalen dat dit besluit in werking treedt met ingang van de dag waarop de Wet van 23 maart 2016, houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingswet), in werking treedt.

1. Inleiding

De beoogde datum waarop de Omgevingswet in werking zal treden is 1 juli 2022. Vóór de invoering van de Omgevingswet is het nodig dat de gemeenteraad besluiten neemt over meerdere onderwerpen. Het betreft:

- raadsbesluit waarbij het college de bevoegdheid krijgt om delen van het omgevingsplan te wijzigen (delegatiebesluit);
- raadsbesluit over het aanwijzen van gevallen van **b**uitenplanse **o**mgevings**p**lan**a**ctiviteiten (bopa/inpassingsvergunning) waarvoor de raad adviesrecht heeft (adviesrecht);
- raadsbesluit over het aanwijzen van gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor participatie verplicht is (participatieplicht);
- verordening nadeelcompensatie;
- legesverordening (gevolgen Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen);
- instellen en benoemen adviescommissie ruimtelijke kwaliteit;
- raadsbesluit tot vaststelling van participatiebeleid.

Dit raadsvoorstel heeft betrekking op de eerste drie hierboven genoemde onderwerpen. Deze onderwerpen zijn voorbereid met de Raadswerkgroep Omgevingswet in het voorjaar van 2021 in twee bijeenkomsten (20 april en 7 juni).

Dit raadsvoorstel (en -besluit) gaat over twee kerninstrumenten onder de Omgevingswet, namelijk:

- het omgevingsplan;
- de omgevingsvergunning.

OMGEVINGSPLAN
De raad is bevoegd het omgevingsplan vast te stellen (en dit ook te wijzigen). Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, vormen alle vigerende bestemmingsplannen van rechtswege één omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. De gemeente heeft vervolgens tot 31 december 2029 te tijd om dit tijdelijk omgevingsplan om te zetten in een nieuw actueel omgevingsplan.

Delegatiebesluit
In de Omgevingswet is aangegeven dat de raad de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan kan delegeren aan het college (artikel 2.8 Omgevingswet). De gemeenteraad dient te besluiten in welke gevallen zij hun bevoegdheid tot het wijzigen van het omgevingsplan aan het college wil delegeren.

Om het vaststellen van delen van het omgevingsplan te delegeren naar het college (door de raad) is een afzonderlijk delegatiebesluit vereist. Idealiter is dit besluit er vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het gaat om het delegeren van delen van het omgevingsplan. Het is niet mogelijk de gehele bevoegdheid tot vaststelling van het omgevingsplan te delegeren aan het college.

OMGEVINGSVERGUNNING
Onder de Omgevingswet blijft het college van burgemeester en wethouders bevoegd om een omgevingsvergunning te verlenen. Alleen voor ruimtelijke initiatieven die afwijken van het omgevingsplan (een zgn. buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ook wel genoemd bopa of inpassingsvergunning) kan het adviesrecht van de raad en de participatieplicht aan de orde zijn.

Adviesrecht
Het is aan te bevelen om een lijst met gevallen vast te stellen waarvoor advies van de raad nodig is, die, voor zover mogelijk, uitgaat van een ondergrens. Dit betekent dat projecten die ‘groter zijn’ dan de ondergrens aan de raad ter advisering worden voorgelegd. Beneden de grens is geen advies van de gemeenteraad nodig. Bij het opstellen van de lijst van adviesrecht is voor zover mogelijk aangesloten bij de huidige werkwijze onder het huidig recht (het “omklappen” van de bestaande lijst van gevallen waarvoor geen verklaringen van geen bedenkingen nodig is). Op enkele onderdelen is de lijst ingekrompen. Dat betreft categorieën die in de praktijk geen meerwaarde blijken te hebben. Het advies van de raad is bindend. Het college is verplicht met inachtneming van het advies te beslissen.

Verplichte participatie
De gemeenteraad kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarin participatie van en overleg met derden verplicht is voordat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (waarvoor het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is), kan worden ingediend. Het voorstel aan de raad is om de categorieën van participatieplicht grotendeels te laten aansluiten bij de gevallen waar ook adviesrecht voor geldt. Verder zijn er categorieën benoemd die een grote maatschappelijke impact of een grotere impact op de leefomgeving hebben, en/of onomkeerbare veranderingen met zich meebrengen.

2. Door de raad gestelde kaders
Koersdocument Implementatie Omgevingswet (Koersdocument 2020 – 2023, op reis naar de Omgevingswet).

3. Effect/Meetbare doelstellingen
a) Meetbaar effect: er vindt geen vaststelling van het omgevingsplan door de raad plaats (bij delegatiebesluit), omdat het college een wijziging vaststelt indien het gaat om een situatie welke op het delegatiebesluit staat vermeld. In die gevallen leidt dit tot kortere doorlooptijden en snellere besluitvorming. Bij de categorieën die op de lijsten staan is de participatieplicht van toepassing en/of het adviesrecht van de raad van toepassing. Door nu al deze besluiten te nemen hebben we intern tijdig de zaken op de rails, zodat de voorbereiding op de inwerkingtreding zo efficiënt mogelijk verloopt en er ruimte is om te oefenen.
b) Maatschappelijk effect: door het nemen van het delegatiebesluit kan er sneller een wijziging van het omgevingsplan komen (kortere procedure). Door adviesrecht van de raad op te nemen, kan de raad aangeven wat de raad van zo’n initiatief vindt. Ook geldt de participatieplicht indien de activiteit op de lijst staan. Indien er geen participatie is gevoerd bij zo’n project, kan de aanvraag worden geweigerd.

4a. Argumenten

1.1.1 Het nemen van een delegatiebesluit draagt bij aan een snellere en efficiënte besluitvorming
Door het nemen van het delegatiebesluit is niet langer de raad, maar het college bevoegd een wijziging van het omgevingsplan vast te stellen. Het is efficiënt en draagt ook bij aan de doelen van de wet om de volgende aspecten te delegeren aan het college. Daarbij heeft het in veel gevallen geen praktische meerwaarde om de bevoegdheid aan de raad te laten:

- wijzigingen van technische aard, inclusief de opbouw van het omgevingsplan;
- wijzigingen die noodzakelijk zijn vanwege gewijzigde hogere wet- of regelgeving;
- wijzigingen in de toelichting van het omgevingsplan;
- het inpassen in het omgevingsplan van een omgevingsvergunning verleend onder de Omgevingswet (ex artikel 4.17 Omgevingswet), waarbij is afgeweken van het omgevingsplan, nadat deze omgevingsvergunning onherroepelijk in werking is getreden. (*Toelichting: ofwel de raad heeft over een dergelijk initiatief geadviseerd of het initiatief stond niet op de lijst voor adviesrecht. Het is dan praktisch dat het college bevoegd is de omgevingsvergunning, nadat deze onherroepelijk is geworden, te verwerken in het omgevingsplan.)*
- wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsplichten (ex artikel 3.6, eerste lid onder a en b van de Wet ruimtelijke ordening) die in het tijdelijke omgevingsplan van rechtswege zijn vermeld. *(Toelichting: in de huidige situatie (onder de Wro) heeft het college de bevoegdheid om bestemmingsplannen te wijzigen of uit te werken conform de regels in het bestemmingsplan. De raad heeft hier ten tijde van de vaststelling al akkoord op gegeven. Daarom staan ook wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsplichten in het voorstel. Daarmee verschuift de bevoegdheid tussen raad en college zoals die nu is, dus niet.)*

1.1.2 Informeren van de raad over vastgestelde wijzigingen van het omgevingsplan door college
Door jaarlijks aan de raad een overzicht te verstrekken van de besluiten die in het kader van het delegatiebesluit door het college zijn genomen, blijft de raad betrokken en kan hij deze informatie gebruiken om de werking van het delegatiebesluit te evalueren.

1.2 Adviesrecht raad bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit
Door de beleidsnotitie met de bijbehorende 'lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit' vast te stellen, is duidelijk in welke gevallen het adviesrecht van de raad geldt. Deze beleidsnotitie maakt als bijlage onderdeel uit van dit raadsvoorstel en wordt gelijktijdig door uw raad vastgesteld.

1.3 Participatieplicht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit
Door de beleidsnotitie met de bijbehorende 'lijst met gevallen waarbij participatie verplicht is voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit' vast te stellen, is duidelijk in welke gevallen de participatieplicht geldt.
Deze beleidsnotitie maakt als bijlage onderdeel uit van dit raadsvoorstel en wordt gelijktijdig door uw raad vastgesteld.

2.1 De inwerkingtreding is afhankelijk van inwerkingtreding van de Omgevingswet
Het delegatiebesluit kan pas in werking treden als de Omgevingswet ook in werking is getreden. Dat is immers de wettelijke basis voor het delegatiebesluit. Ook voor het adviesrecht van de raad en de participatieplicht zal de Omgevingswet eerst in werking moeten zijn (om er mee te kunnen werken). De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2022.

4b. Tegenargumenten/kanttekeningen

1.1.1 Beleidsdocumenten en kaderstellende besluiten van de raad kunnen ook gedelegeerd worden
Ook het verwerken in het omgevingsplan van door de raad vastgesteld beleid kan gedelegeerd worden aan het college. Ons advies is om dit vooralsnog niet standaard in het te nemen delegatiebesluit op te nemen. Dit betekent dat steeds als nieuw beleid wordt vastgesteld, per beleidsdocument de afweging gemaakt zal worden of en in hoeverre het college de bevoegdheid krijgt het omgevingsplan te wijzigen.

1.1.2 Kostenverhaal hoeft niet gedelegeerd te worden
Indien er sprake is van kostenverhaal in relatie tot het wijzigen van het omgevingsplan, gaat daarmee ook het vaststellen van regels over kostenverhaal mee in de delegatie aan het college. Een afzonderlijk delegatiebesluit is daarvoor niet nodig.

1.1.3 Delegeren voorbereidingsbesluit is ook mogelijk onder de Omgevingswet
In de Omgevingswet is ook de mogelijkheid opgenomen om het nemen van een voorbereidingsbesluit te delegeren aan het college (artikel 4.14, vijfde lid van de Omgevingswet). Tijdens de raadswerkgroep d.d. 20 april 2021 is naar voren gekomen dat er op dit moment geen behoefte is om zo'n voorbereidingsbesluit te

delegeren aan het college. Daarmee blijft het nemen van een voorbereidingsbesluit tot de bevoegdheid van de raad behoren.

5. Alternatieve scenario's

Niet van toepassing.

6. Proces

Vervolg/besluitvormingsproces (inclusief participatie)
Na de besluitvorming van uw raad, zal geoefend gaan worden. Zodra de Omgevingswet in werking treedt, gaat er daadwerkelijk op deze manier mee gewerkt worden.

Vervolgstappen/planning/uitvoering
De besluitvorming moet in werkprocessen worden uitgewerkt.

Communicatie
Het raadsbesluit (inclusief bijlage) zal op de gebruikelijke manier worden gepubliceerd (in het Gemeenteblad).

Evaluatie/controle
Periodiek (in ieder geval één keer per jaar) zal dit besluit op alle drie de onderdelen worden geëvalueerd. Zo nodig zal een bijstelling van het raadsbesluit worden voorgesteld. Deze evaluatie zal ook gericht zijn op de doorontwikkeling van de verdeling van werkzaamheden tussen college en raad volgens de uitgangspunten van het door uw raad vastgestelde Koersdocument Implementatie Omgevingswet. Dat betekent dat geleidelijk aan duidelijk wordt waar de raad meer kan loslaten en waar het van belang wordt geacht dat de raad zijn positie behoudt. Het is aan te bevelen om ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet de raadswerkgroep Omgevingswet te behouden om zo in gesprek te blijven met elkaar over het proces van loslaten en het stellen van kaders.

Bij de evaluatie van het besluit voor het onderdeel adviesrecht zijn ook de volgende aspecten relevant:
- snelheid in procedures (is het werkbaar);
- rolverdeling raad (kaderstelling) en college (uitvoering);
- kwaliteit besluitvorming.

Wij wijzen erop dat de raad altijd bevoegd is om dit besluit te herzien. Het is op elk moment mogelijk om categorieën te schrappen of toe te voegen. Zie de beleidsnotitie (bijlage 1) voor een verdere toelichting.

7. Financiële gevolgen

Voor het wijzigen van het omgevingsplan op verzoek van initiatiefnemer worden leges geheven. Die kosten zijn voor rekening van de initiatiefnemer. Ook bij omgevingsvergunningen worden leges geheven.
Indien er een advies van de raad nodig is, zullen er extra leges geheven worden. Dit komt overeen met de huidige werkwijze (ook bij een verklaring van geen bedenkingen zijn er extra leges, te weten: € 200,-- in 2021).

8. Risico's

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J.J. Luteijn

Bijlagen:
- concept-raadsbesluit, inclusief bijlage;
- beleidsnotititie 'adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie', inclusief de bijlage met de 'lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit' en de 'lijst met gevallen waarbij participatie verplicht is voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit'.